

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 5553/09

בפני : כבוד הנשיאה ד' ביניש
כבוד השופטת מ' נאור
כבוד השופטת א' חיות

העותר : הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל

נגד

המשיבים : 1. ראש ממשלת ישראל
2. ראש שירות הביטחון הכללי
3. השר לביטחון פנים
4. מדינת ישראל

עתירה למתן צו על תנאי וצו ביניים

תאריך הישיבה : י"ב באייר התש"ע (26.04.2010)

בשם העותר : עו"ד סמאח אלח'טיב; עו"ד באנה שגרי-בדארנה

בשם המשיבים : עו"ד גלעד שירמן

פסק-דין

הנשיאה ד' ביניש:

העתירה שלפנינו מופנית כנגד אופן השימוש באמצעי של כבילה במהלך חקירות השב"כ. העותר אינו תוקף את עצם השימוש בכבילה כלפי נחקרים ועיקר טענותיו מתייחסות לאופן השימוש באמצעי זה. ראשית, טוענות באות-כוח העותר כי אין לעשות שימוש בכבילה כאמצעי חקירה. שנית, טוענות הן, וזו הטענה העיקרית בעקבות תגובת המדינה והבירור העובדתי, כי אין לעשות שימוש בכבילה, גם אם דרושה היא מטעמי ביטחון החוקרים, באופן משפיל ובאופן שיש בו כדי לגרום לכאב

וסבל. עוד מבקש העותר סעד נוסף של פרסום הנחיות ברורות באשר לאמצעי הכבילה ואופן השימוש בו.

המדינה משיבה לטענות העותר בפירוט. אשר לטענה כי האיזוק משמש אמצעי חקירה, דוחה המדינה טענה זו ולפי האמור בתשובתה, ככלל אין היתר להשתמש בכבילה כאמצעי חקירה. אם וככל שנעשה על ידי חוקר בחקירה קונקרטי שימוש בכבילה לצרכי חקירה, הרי דינו יתברר על פי הנסיבות כמו כל שימוש באמצעי חקירה פיזי הנעשה בשעה שעומדת לחוקר הגנת "הצורך" כנוסחה בדיני העונשין כשההגנה פוטרת אותו מאחריות פלילית בנסיבות מתאימות ולא מעבר לכך. אשר לאופן הכבילה כאמצעי ביטחון בחקירה, מציינת המדינה בתשובתה כי בעניין זה, עקב התערבות הייעוץ המשפטי ובעקבות פניית העותר, אכן נקבעו הקלות שמשפרות את התנוחה והאופן שבו נערכת הכבילה לאחר שהשרשרת המחברת בין האזיקים ועוברת מאחורי גבם של הנחקרים הוארכה, ואין מדובר עוד באיזוק ידיים מאחורי הגב ולנחקר אפשרות כי ידיו יישארו לצידי הגוף, ואף מתאפשרת תנועה של זרועותיו. עוד ציינו המשיבים כי קיימים נוהלים באשר לנושא הכבילה, אך מעצם טיבם אין נוהלים אלה ניתנים לפרסום.

נוכח כלליותה של העתירה ובשים לב להסברים שניתנו מטעם המדינה, לא ראינו כי יש בידינו להתערב למתן סעד קונקרטי בעתירה זו. אושר בפנינו כי כל תלונה פרטנית נבדקת וזאת באחריות פרקליטות המדינה, ואיננו רואים כי יש בידינו בנתונים שלפנינו לקיים בדיקה פרטנית אחרת. כן הוברר לנו כי מערכת הייעוץ המשפטי מקיימת בדרכה ביקורת על חוקיות האמצעים וכי יש נוהלים בעניין זה. אנו מניחים כי הנוהלים מביאים בחשבון את סוג האזיקים שמשמשים בהם, שיש הקפדה על כך שלא ישמשו ללחץ ולא יכאיבו וכי ישיבת הנחקרים הכבולים לא תגרום להם נזק בריאותי.

כמו כן נמסר לנו כי ניתנת תשומת לב מראש לבעיות רפואיות של נחקר שאינו יכול להיות נתון בכבילה הרגילה, ואף לבעייתיות שבאיזוק קשישים, נשים או קטינים שגילם למטה מ-16. בתשובתה ציינה המדינה את השיקולים העיקריים הנוגעים לשימוש באיזוק במהלך חקירה ובהם, על פי האמור בסעיף 5 להודעה מיום 19.4.2010: "מידע מודיעיני הקושר את הנחקר לביצוע או לתכנון של עבירות אלימות; גילו של הנחקר; מצב בריאותו של הנחקר; התרשמות החוקר ממידת מסוכנותו של הנחקר, בין היתר, התנהגות בעת מעצרו ובחקירתו; מספר החוקרים הנמצאים בחדר החקירות".

כמו כן צירפו המשיבים חוות דעת רפואית על היעדר נזק נוירולוגי מעצם הכבילה הנוהגת. אף כי חוות הדעת היא כוללנית ותלויה בנתונים שהיו בפני הרופא ולא אנו בחנו אותם, חזקה על המשיבים שיקפידו כי אכן האיזוק יתבצע באופן שנמסר למומחה הרפואי.

מכל הטעמים שמנינו לעיל ובהתחשב בכך שמתקיימות בדיקות פרטניות של תלונות נחקרים כדי לוודא מניעת שימוש לרעה באמצעי הכבילה; ובכך שטענות פרטניות אף שמורות לעותר; החלטנו לדחות העתירה.

ניתן היום, י"ב באייר התש"ע (26.04.2010), בפני באי-כוח הצדדים.

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט ת

ה נ ש י א ה